

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра теорії культури і філософії науки

Навчально-Методичний Комплекс

АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ **другий (магістр)** _____
галузь знань _____ **03 Гуманітарні науки** _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ **034 Культурологія** _____
(шифр і назва)
освітньо-професійна програма **Культурологія** _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ **вибіркова** _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ **філософський** _____

Завідувач кафедри
теорії культури і філософії науки

_____ (Дмитрій ПЕТРЕНКО)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків-2024

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

- 1 програма навчальної дисципліни
- 2 конспект лекцій
- 3 матеріали до семінарських, практичних, лабораторних занять та самостійної роботи студентів
- 4 критерії оцінки успішності та результатів навчання
- 5 комплекти контрольних завдань з навчальних дисциплін; екзаменаційні білети або комплект контрольних завдань для семестрового контролю
- 6 методичні вказівки для студентів щодо виконання індивідуальних завдань, курсових, дипломних робіт, рефератів тощо

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра теорії культури і філософії науки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

“21” червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти __ **другий (магістр)**

галузь знань __ 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність __ 034 Культурологія
(шифр і назва)

освітньо-професійна програма __ Культурологія
(шифр і назва)

вид дисципліни __ за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет __ філософський

2024 / 2025 навчальний рік

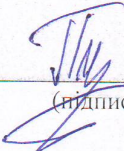

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету
Протокол №11 від 21 червня 2024 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор філософ. наук, доцент, професор кафедри теорії
культури і філософії науки Титар О. В.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії культури і філософії науки філософського
факультету
Протокол № 11 від 17 червня 2024 р.

Завідувач кафедри теорії культури і філософії науки

(підпис) Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Культурологія»
Гарант освітньо-професійної програми «Культурологія»

(підпис) Ярослав БІЛИК
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Візуальне мистецтво і
менеджмент культурних проєктів»

Гарант освітньо-професійної програми
«Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проєктів»

(підпис) Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії»
Гарант освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії»

(підпис) Дмитро ЧОРНИЙ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету
Протокол № 10 від 19 червня 2024 р

Голова методичної комісії філософського факультету

(підпис) Сергій ГОЛІКОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Академічне письмо**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **Магістра**
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань 03 – Гуманітарні науки

для спеціальності 034 - Культурологія

освітньо-професійна програма Культурологія

другий (магістерський) рівень

факультету Філософського

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є у принциповому та системному висвітленні проблематики, технології, стратегії та тактики сучасної культурології як академічної науки. Методологія курсу є інтегративною і включає описову, порівняльну, категоріальну і структурно-семіотичні методики описання та аналізу феноменів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни надати культурологам-магістрам систематизованого уявлення про деякі професійні

секрети культурології, академічну науку;
відомості про різні види академічного письма
вміння володіти найбільш ефективними технологіями дослідження складних культурологічних проблем,
вдало поєднувати витончені професійні знання зі знаннями філософії культури;
вибудовувати своєрідні міждисциплінарні стратегії осмислення та логізування, створення та функціонування текстів в різних жанрах академічного письма

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.

Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
88 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

- знання та навички з методики академічного наукового дослідження;
- спроможність до культурологічного дослідження, опису та класифікації артефактів,
- спроможність до систематизації та класифікації знань, написання академічних культурологічних текстів;
- випускник продемонстрував здатність використовувати професійно-профільовані знання для дослідницької роботи.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Академічне письмо в культурології

Тема 1. Культурологія як наукова дисципліна: специфіка.

Наука про культуру. Науки номотетичні та ідіографічні. Культурологія як герменевтична наука: поняття розуміння в академічному письмі. Культурологія та філософія. Культурологія у системі вищої освіти та науки. Письмовий та усний виклад: особливості

Тема 2. Академічне культурологічне письмо.

Прерогативи культурологічного знання: що й як вивчає культурологія? Коло наукових "союзників" культурологічної науки (культурологія і філософія, культурологія і антропологія, культурологія і журналістика, культурологія та історія; культурологія та етнологія; культурологія та соціологія; культурологія та фольклористика). Жанрова специфіка культурологічного тексту

Тема 3. Жанри академічного культурологічного письма

Жанр дисертації. Жанр грантового проєкту чи заявки. Жанр наукової статті. Жанр есе. Жанр тез. Культурна журналістика: стаття, відеодослідження, документальний фільм, взаємодія літературного дискурсу і відео, взаємодія літературного дискурсу та інтернету. Культурологічна журналістика в блогах та інтернеті.

Тема 4. Жанри академічного культурологічного письма та менеджмент культури

Теоретична і практична культурологія. Основи організації культурологічного дослідницького процесу. Жанр "великого" культурологічного дослідження: дисертація чи проєкт. Можливості грантування та державної підтримки культурологічних академічних текстів. Монографія. Інші жанри культурологічного дослідження та їх особливості: дипломна та курсова робота, наукова стаття та наукові тези. Есе та ведення культурологічного блоку

Тема 5. Наукові тези. Жанри академічного письма і їх використання у тезах

Тези та їх роль в академічному письмі. Зв'язний текст та фрагментація. Публічність наукового дискурсу. Апробація наукових матеріалів. Наукові доповіді на міжнародних конференціях та симпозіумах. Форма наукового семінару. Види та структура тез. Анотації та їх види.

Тема 6. Наукова стаття. Розуміння наукометричності видань. Входження статей в бібліотечні бази даних Scopus, Web of Science, інші бази даних

Наукова стаття, її структура. Наукова стаття як основний жанр академічного письма. Нові вимоги до статей. Оформлення статей. Що таке наукометричність та спір гуманітарних та природничих наук. Культурологія як наука на межі різних дисциплін.

Тема 7. Наукова стаття. Принципи оформлення та публікації

Наукова стаття. Принципи та зразки оформлення. Нові підходи до академічного письма. Принцип кейс стаді. Наукова та науково-популярна література. Цілісність тексту та способи його організації навколо наукової проблеми, наукової “інтриги”. Есе в культурології. Публіцистика та журналістика. Письмо і райтерство.

Тема 8. Питання академічної доброчесності

Академічні жанри та їх функціонування. Технічні та змістовні питання академічного письма. Авторство в культурології. Авторське право. Наукова самостійність і плагіат. Збільшення кількості інформації та концентрування академічного письма навколо Авторів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Денна форма				
	Усього		Л	п	Ср
1	2	3	4	7	
Розділ 1. Академічне письмо в культурології	14	2	2		10
Тема 1. Культурологія як наукова дисципліна: специфіка					
Тема 2. Академічне культурологічне письмо	14	2	2		10
Тема 3. Жанри академічного культурологічного письма	14	2	2		10
Тема 4. Жанри академічного культурологічного письма та менеджмент культури	14	2	2		10
Тема 5. Наукові тези. Жанри академічного письма і їх використання у тезах	14	2	2		10
Тема 6. Наукова стаття. Розуміння наукометричності видань. Входження статей в бібліотечні бази даних Scopus, Web of Science, інші бази даних	14	2	2		10
Тема 7. Наукова стаття. Принципи оформлення та публікації	22	2	2		18
Тема 8. Питання академічної доброчесності	14	2	2		10
Усього годин	120	16	16		88

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Розділ 1. Академічне письмо в культурології Тема 1. Культурологія як наукова дисципліна: специфіка	10
2	Тема 2. Академічне культурологічне письмо	10
3	Тема 3. Жанри академічного культурологічного письма	10
4	Тема 4. Жанри академічного культурологічного письма та менеджмент культури	5
5	Тема 5. Наукові тези. Жанри академічного письма і їх використання у тезах	15
6	Тема 6. Наукова стаття. Розуміння наукометричності видань. Входження статей в бібліотечні бази даних Scopus, Web of Science, інші бази даних	5
7	Тема 7. Наукова стаття. Принципи оформлення та публікації	23
8	Тема 8. Питання академічної доброчесності	10
	Разом	88

6. Індивідуальні завдання

Контрольні роботи студентів

1. Наукові тези та наукова стаття
2. Наукова академічна робота: принципи формування.
3. Науковий дискурс та рейтинг
4. Наукове есе
5. Принцип відкритості сучасної науки та апробації тез наукового дослідження
6. Наукова дисципліна культурологія: на межі гуманітарних, соціальних та природничих наук
7. Етика наукової діяльності: права та обов'язки.
8. Загальна структура та провідні форми академічної діяльності.
9. Загальні принципи монографія та наукового проєктування.
10. Індивідуальний підхід в науці та його принципові складові.
11. Культура особистості та академічне письмо: можливі аспекти тлумачення
12. Культура як предмет вивчення та як "життєвий простір".
13. Культурологія відносно опозиції "номотетичних - ідіографічних" наук.
14. Культурологія як "наука про науки": методологічні принципи та критичне мислення.
15. Культурологія як наука: формування та його мотивація.
16. Наукова стаття та творчість: принципи координування двох форм.
17. Місце культурології у системі вищої освіти. Академічний журнал.
18. Ознаки філософського статусу культурології.
19. Підготовка творчих есе, контрольних, курсових та дипломних робіт: структура та завдання
20. План навчальної роботи: принципи формування.

21. Принципи об'єктивного оцінювання успішності у науці.
22. Принципи формування творчих та контрольних завдань.
23. Провідні напрямки розвитку науки про культуру.
24. Семінар як викладацько-студентська співтворчість: форми, можливості, прагматичні цілі та структура.
25. Технологія самостійної підготовки реферативних матеріалів.
26. Форми вдосконалення професійного рівня науковця.
27. Наукова стаття та її оформлення

7. Методи контролю

Поточний контроль (практичні заняття), контрольні, письмовий іспит.

Вагомою формою самостійної роботи студентів є написання **контрольної роботи**, який представляє собою індивідуальне завдання (ІЗ), що має проблемно-аналітичний характер і виконується студентом самостійно протягом вивчення дисципліни у відповідності до графіку навчального процесу.

Контрольна робота також є неодмінним етапом початкової фази науководослідницької роботи як ефективна форма огляду наукової літератури за темою, чи емпіричного матеріалу, тощо. відповідності до графіку навчального процесу. Контрольна виконується загальним обсягом у 10 –12 сторінок згідно з вимогами Державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».

Формою контрольної роботи є написання наукової статті (тез) на тему диплому.

Питання до письмового іспиту:

1. Наукові тези та наукова стаття
2. Наукова академічна робота: принципи формування.
3. Науковий дискурс та райтінг
4. Наукове есе
5. Принцип відкритості сучасної науки та апробації тез наукового дослідження
6. Наукова дисципліна культурологія: на межі гуманітарних, соціальних та природничих наук
7. Етика наукової діяльності: права та обов'язки.
8. Загальна структура та провідні форми академічної діяльності.
9. Загальні принципи монографія та наукового проектування.
10. Індивідуальний підхід в науці та його принципові складові.
11. Культура особистості та академічне письмо: можливі аспекти тлумачення
12. Культура як предмет вивчення та як "життєвий простір".
13. Культурологія відносно опозиції "номотетичних - ідіографічних" наук.
14. Культурологія як "наука про науки": методологічні принципи та критичне мислення.
15. Культурологія як наука: формування та його мотивація.
16. Наукова стаття та творчість: принципи координування двох форм.
17. Місце культурології у системі вищої освіти. Академічний журнал.
18. Ознаки філософського статусу культурології.
19. Підготовка творчих есе, контрольних, курсових та дипломних робіт: структура та завдання

20. План навчальної роботи: принципи формування.
21. Принципи об'єктивного оцінювання успішності у науці.
22. Принципи формування творчих та контрольних завдань.
23. Провідні напрямки розвитку науки про культуру.
24. Семінар як викладацько-студентська співтворчість: форми, можливості, прагматичні цілі та структура.
25. Технологія самостійної підготовки реферативних матеріалів.
26. Форми вдосконалення професійного рівня науковця.
27. Наукова стаття та її оформлення

8. Схема нарахування балів. Критерії оцінювання

Чотирирівнева система оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота								ІЗ	Іспит	100
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	40	
5	5	5	5	5	5	5	5			100

T1, T2...T8 – теми розділів

Для розділу 1 мінімальна кількість балів для зарахування 15 балів, для 2 – 10 балів та виконання контрольної – 20 балів, та іспит – 40 балів.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (іспит):

2 контролю, контрольна робота та її захист

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	Чотирирівнева шкала оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії контролю і оцінки знань студентів.

Форми навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Кількість форм контролю протягом семестру	Максимально можлива кількість балів
Розділ 1.			

Участь у семінарських заняттях	7	2	14
Додаткові бали за доповнення, змістові виступи на лекціях	1-3	Протягом семестру	1-3
Проміжний контроль (контрольна робота, тези)	10	1	10
Розділ 2			
Участь у семінарських заняттях	7	2	14
Контрольна робота	5	1	5
Оцінка конспекту	1-5	Кінець семестру	1-5
Проміжний контроль (ІЗ, контрольна робота, стаття)	10	1	10
Контроль (загальна максимальна кількість балів)			60
Іспит	40	1	40
		ВСЬОГО За весь семестр	
		Додаткові бали (бонуси):	
		Виступ на конференціях Або участь в олімпіаді	
		Публікація тез або доповідей в академічному виданні	
		Публікація статті в академічному журналі	

Критерії оцінювання:

– "відмінно" – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– "незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

9. Рекомендована література

Підручники

1. Абрамович С., Чикарькова М. Культурологія. К. Кондор. 2018. 452 с.
2. Історія європейської цивілізації. Греція. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2019. 1168 с.
3. Історія європейської цивілізації. Рим. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2017. 1040 с.
4. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2018. 672 с.
5. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2022. 592 с.
6. Історія української культури. Під ред. І. Крип'якевича. Нью-Йорк. 2002.
7. Козира Є. Культурологія. К. Видавництво М. 2017. 376 с.
8. Культурологія. Під ред. Т. Гриценко. К. Центр наукової літератури. 2019. 392 с.
9. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. А.Конверського, М. Поповича, Д. Петренка та інш. Харків. Фоліо. 2013. 863 с.
10. Ніколова Н. Чмихов М. Культурологія. К. Скиф. 2012. 440 с.
11. [Лопатіна. В. Письмові завдання в університетах України та США: погляд академічного райтера](#)
12. Основи культурології. Під ред. Сандюк Л. Щубелки Н. К. Центр навчальної літератури. 2019. 400 с.
13. Сабадаш Ю. Історія української культури. К. Ліра-К. 2020. 320 с.
14. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. Під ред. М. Заковича. К. 2001.

Наукова та навчально-методична література:

1. Агеєва В. За лаштунками імперії. К. Віхола. 2021. 360 с.
2. Антологія християнства: Хрестоматія з релігієзнавства та культурології. Під ред. Г. Лозко. К. Мандрівець. 2013. 376 с.
3. Барабаш Ю.Я. Скворода. Гоголь. Шевченко. К. Видавництво КиєвоМогилянської академії. 2007.
4. Булашев Г. Український народ в своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. К. 1992.
5. Войтович В. М. Українська міфологія. Словник. К. 2002.
6. Грушевський М. С. Історія України - Русі: В 11 т. 12 кн. К., 1991.
7. Гумбрехт Х.-У. Продукування присутності. Що значення не може передати. Харків. Ist publishing. 2020. 192 с.

8. Джеймісон Ф. Постмодернізм, або логіка культури пізнього капіталізму. К. Видавництво Курс. 2008. 504 с.
9. Енциклопедія українознавства: У 3 т. К., 1995.
10. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Під ред. У. Еко. К. Фоліо. 2020. 523 с.
11. Кіктенко В. К. Дискусії навколо китайської науки і цивілізації. К. Гельветика. 2020. 412 с.
12. Климова Л. Світова культура. Навчальний посібник. К. Ранок. 2012. 160 с.
13. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. К., 1991.
14. Крип'якевич І. П. Історія України. Львів, 1990.
15. Культура і побут населення України: Навч. посібник для вузів. К., 1991.
16. Кун М. Легенди та міфи Стародавньої Греції. К., 1992.
17. Лінч Джозеф Г. Середньовічна церква: коротка історія. К., 1994.
18. Ліутар Ж. Ф. Ситуація постмодерну // Філософ. і соціолог. думка. 1995. №5-6. С.15-38.
19. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. К., 1992.
20. Малярчук Є. Філософія і педагогіка покликання. К. Дух і літера. 2019. 344 с.
21. Масол Л. Мерипольська Н. Художня культура Європи. К. Ранок. 2010. 192 с.
22. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. К., 1991.
23. Підлісна Г. Н. Світ античної літератури. К., 1981.
24. Прицак О. Що таке історія України // Слово і час. 1991. №1. С.53-60.
25. Романишин Н. Національна ідентичність в поезії англійського романтизму. Львів. Львівська політехніка. 2021. 536 с.
26. Сковорода Григорій: дослідження, розвідки, матеріали. Зб. наук. статей. К., 1992.
27. Словник античної міфології. К., 1989.
28. Тримбач С. Кіно, народжене Україною. К. Саміт-книга. 2016. 378 с.
29. Українська культура ХХ-ХХІ сторіччя. Під ред. М. Гримич. Дуліби. 2014. 328 с.
30. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко. К. Факт. 2006. 284 с.
31. Ушкалов Л. Від бароко до постмодерну. К. Грані-Т. 2011. 552 с.
32. Фартінг С. Історія мистецтва. К. Віват. 2019. 576 с.
33. Федотова Ю. Кобелянська О. Егава Х. Навчальний словник японських культурологічних термінів. К. Видавничий дім Дмитра Бураго. 2019. 340 с.
34. Фройд З. Невпокій в культурі. К. Апріорі. 2021. 120 с.
35. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. Тернопіль, 1994.
36. Чумаченко Б. Вступ до культурології античності. К. Видавництво КиєвоМогилянської академії. 2008. 176 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

[Adaptation of the EPT specification to a Ukrainian argumentative writing test within the contrastive rhetoric approach by Olexandra Kostenko](#)

Валерія Лопатіна. [Письмові завдання в університетах України та США: погляд академічного райтер](#)

відеолекції на Youtube Olena Tutar

1. Титар О.В. Культура Слобожанщини проблеми національно-культурної ідентичності : монографія / О.В. Титар. – Харків : Райдер, 2006. – 240 с.
2. Титар О.В. Українські національні і культурні ідентичності у глобалізованому світі (на прикладі культури Слобожанщини) : монографія / О.В. Титар. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 349 с.
3. Титар О.В. Культурні ідентичності в глобалізованому світі (на прикладі слобожанських національно-культурних ідентичностей) / О.В. Титар // Гуманітарний часопис : зб. наук. праць. – Харків : ХАІ, 2010. – № 1. – С. 114-119.
4. Титар О.В. Книга як метатекст ідентичностей доби модерну / О.В. Титар // Гілея : наук. вісник : зб. наук. праць / гол. ред. В.М. Вашкевич. – Київ : Гілея, 2012. – Вип. 62 (№ 7). – С. 350-355.
5. Титар О.В. Концепт «глобалізація» у контексті національних і регіональних культур : Слобожанщина в глобалізованому світі / О.В. Титар // Філософія і політологія в контексті сучасної культури : Вісник Дніпропетровського університету : наук. журнал. – Дніпропетровськ, 2014. – Вип. 8. – С. 132-136.
6. Титар О. Культурна традиція та ментальність: від «духу народу» до психоаналітичних концепцій ідентичності (Cultural traditions and mentality: from the «spirit of the people» to the psychoanalytic concepts of identity)// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Культурологія». – 2017. – Вип.18. – pp. 3-5// <http://eprints.oa.edu.ua/5921/>
7. Титар, О. (O. Tutar) (2018) Національна філософія мистецтва як спосіб відображення культурної ідентичності: Шеллінґіанська концепція символу (National philosophy of arts as method of reflection of cultural identity: shelling concept of symbol) // Наукові записки НУ «Острозька академія». – Серія «Філософія»: науковий журнал. – 2018. – №21. – pp. 3-7 // <https://eprints.oa.edu.ua/7444/>
8. Титар О. Духовність як основа сучасної української ідентичності // Українознавчий альманах. – Вип.23. – Київ, КНУ імені Т. Шевченка, 2018. – С.68-74 // <https://ukralmanac.univ.kiev.ua/index.php/ua/article/view/305>
9. Титар, О. (O. Tutar) (2019) Повернення читача: сучасна філософія літератури як філософія читання // Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. – Серія «Теорія культури і філософія науки». – 2019. – Вип.60. – С.121-127 // <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/14111>
10. Титар, О. (O. Tutar) (2019) Трансдисциплінарність і «суспільство знання» в розвитку сучасної національної філософії науки // Гуманітарний часопис : збірник наукових праць. – Харків : НАУ «Харків. авіац. ін-т». – 2019. – № 2. – С.13-21 // <http://nti.khai.edu/ojs/index.php/gch/article/view/792/854>
11. Загрійчук І.Д., Титар О.В. Інтегративна роль філософії у сучасному науковому пізнанні. – Вид-во «Гілея», Київ, 2019. Вип. 153 (№2), – С. 268-272. <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=221>
12. Титар О.В. Філософські аспекти сучасної культури туризму. Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна, серія “Теорія культури і філософія науки”. Х: ХНУ ім. В.Н.Каразіна. 2020,

вип.61. с.15 – 22. <http://orcid.org/0000-0001-6771-2916>

<https://doi.org/10.26565/2306-6687-2020-61-01>

13. Титар О. В. Роль трансдисциплінарного діалогу у сучасному інформаційному суспільстві // Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія Теорія культури і філософія науки. 2020. - Вип. 62. С. 15-19.

14. Титар О. В., Гаврилук Ю.Р. Освіта як ключова стратегія філософії постмодерну: долання травми несвободи // Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія Теорія культури і філософія науки, 2021. - Вип. 63. - С. 7-14.

Посилання на бібліографічні профілі

ORCID ID orcid.org/0000-0002-1951-7830

https://www.researchgate.net/profile/Olena_Tytar

ЛЕКЦІЇ ДО КУРСУ АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО

Розділ 1. Академічне письмо в культурології

Тема 1. Культурологія як наукова дисципліна: специфіка.

Наука про культуру. Науки номотетичні та ідіографічні. Культурологія як герменевтична наука: поняття розуміння в академічному письмі. Культурологія та філософія. Культурологія у системі вищої освіти та науки. Письмовий та усний виклад: особливості

Тема 2. Академічне культурологічне письмо.

Прерогативи культурологічного знання: що й як вивчає культурологія? Коло наукових "союзників" культурологічної науки (культурологія і філософія, культурологія і антропологія, культурологія і журналістика, культурологія та історія; культурологія та етнологія; культурологія та соціологія; культурологія та фольклористика). Жанрова специфіка культурологічного тексту

Тема 3. Жанри академічного культурологічного письма

Жанр дисертації. Жанр грантового проєкту чи заявки. Жанр наукової статті. Жанр есе. Жанр тез. Культурна журналістика: стаття, відеодослідження, документальний фільм, взаємодія літературного дискурсу і відео, взаємодія літературного дискурсу та інтернету. Культурологічна журналістика в блогах та інтернеті.

Тема 4. Жанри академічного культурологічного письма та менеджмент культури

Теоретична і практична культурологія. Основи організації культурологічного дослідницького процесу. Жанр "великого" культурологічного дослідження: дисертація чи проєкт. Можливості грантування та державної підтримки культурологічних академічних текстів. Монографія. Інші жанри культурологічного дослідження та їх особливості: дипломна та курсова робота, наукова стаття та наукові тези. Есе та ведення культурологічного блоку

Тема 5. Наукові тези. Жанри академічного письма і їх використання у тезах

Тези та їх роль в академічному письмі. Зв'язний текст та фрагментація. Публічність наукового дискурсу. Апробація наукових матеріалів. Наукові доповіді на міжнародних конференціях та симпозіумах. Форма наукового семінару. Види та структура тез. Анотації та їх види.

Тема 6. Наукова стаття. Розуміння наукометричності видань. Входження статей в бібліотечні бази даних Scopus, Web of Science, інші бази даних

Наукова стаття, її структура. Наукова стаття як основний жанр академічного письма. Нові вимоги до статей. Оформлення статей. Що таке наукометричність та спір гуманітарних та природничих наук. Культурологія як наука на межі різних дисциплін.

Тема 7. Наукова стаття. Принципи оформлення та публікації

Наукова стаття. Принципи та зразки оформлення. Нови підходи до академічного письма. Принцип кейс стаді. Наукова та науково-популярна література. Цілісність тексту та способи його організації навколо наукової проблеми, наукової "інтриги". Есе в культурології. Публіцистика та журналістика. Письмо і райтерство.

Тема 8. Питання академічної доброчесності

Академічні жанри та їх функціонування. Технічні та змістовні питання академічного письма. Авторство в культурології. Авторське право. Наукова самостійність і плагіат. Збільшення кількості інформації та концентрування академічного письма навколо Авторів.

Самостійна робота

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Розділ 1. Академічне письмо в культурології Тема 1. Культурологія як наукова дисципліна: специфіка	10
2	Тема 2. Академічне культурологічне письмо	10
3	Тема 3. Жанри академічного культурологічного письма	10
4	Тема 4. Жанри академічного культурологічного письма та менеджмент культури	5
5	Тема 5. Наукові тези. Жанри академічного письма і їх використання у тезах	15
6	Тема 6. Наукова стаття. Розуміння наукометричності видань. Входження статей в бібліотечні бази даних Scopus, Web of Science, інші бази даних	5
7	Тема 7. Наукова стаття. Принципи оформлення та публікації	23
8	Тема 8. Питання академічної доброчесності	10
	Разом	88

САМОСТІЙНА РОБОТА МАГІСТРІВ

Теми та питання, що виносяться на самостійне опрацювання.

Тема 1.

1. Чому культурологія – "теж" наука?
2. Як народилася сучасна вітчизняна "наука про культуру"?

Тема 2.

1. Як виглядає корпус культурологічних наук (його складові)?
2. Чим вітчизняна "наука про культуру" відрізняється від зарубіжних аналогів?

Тема 3.

1. Для чого культурологія спеціалісту з гуманітарної науки?
2. В чому культурологія має природничу складову?

Тема 4.

1. Академічне письмо та критичне мислення студентів?
2. Як відноситися до особистості в академічних жанрах?

Тема 5.

1. Для чого існує логіка наукового проєкту?
2. Як можна впливати на логіку наукового дослідження?

Тема 6.

1. Як зробити наукову роботу новаторською?
2. В чому може бути наукова новизна культурологічного дослідження?

Тема 7.

1. Яким повинен бути науковий семінар?
2. Які форми наукової роботи найбільш ефективні?

Тема 8

1. Що таке – творчість науковця?
2. Як можна розвинути наукову самостійність і питання авторського права?

Індивідуальне завдання**Контрольні роботи студентів**

28. Наукові тези та наукова стаття
29. Наукова академічна робота: принципи формування.
30. Науковий дискурс та райтінг
31. Наукове есе
32. Принцип відкритості сучасної науки та апробації тез наукового дослідження
33. Наукова дисципліна культурологія: на межі гуманітарних, соціальних та природничих наук
34. Етика наукової діяльності: права та обов'язки.
35. Загальна структура та провідні форми академічної діяльності.
36. Загальні принципи монографія та наукового проєктування.
37. Індивідуальний підхід в науці та його принципові складові.
38. Культура особистості та академічне письмо: можливі аспекти тлумачення
39. Культура як предмет вивчення та як "життєвий простір".
40. Культурологія відносно опозиції "номотетичних - ідіографічних" наук.

41. Культурологія як "наука про науки": методологічні принципи та критичне мислення.
42. Культурологія як наука: формування та його мотивація.
43. Наукова стаття та творчість: принципи координування двох форм.
44. Місце культурології у системі вищої освіти. Академічний журнал.
45. Ознаки філософського статусу культурології.
46. Підготовка творчих есе, контрольних, курсових та дипломних робіт: структура та завдання
47. План навчальної роботи: принципи формування.
48. Принципи об'єктивного оцінювання успішності у науці.
49. Принципи формування творчих та контрольних завдань.
50. Провідні напрямки розвитку науки про культуру.
51. Семінар як викладацько-студентська співтворчість: форми, можливості, прагматичні цілі та структура.
52. Технологія самостійної підготовки реферативних матеріалів.
53. Форми вдосконалення професійного рівня науковця.
54. Наукова стаття та її оформлення

!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

!
!
!
!
!
!

!
!

!
!
!
!
!
!

!

Чотирирівнева система оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота								ІЗ	Іспит	100
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2...T8 – теми розділів

Для розділу 1 мінімальна кількість балів для зарахування 15 балів, для 2 – 10 балів та виконання контрольної – 20 балів, та іспит – 40 балів.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (іспит):

2 контролю, контрольна робота та її захист

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	Чотирирівнева шкала оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії контролю і оцінки знань студентів.

Форми навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Кількість форм контролю протягом семестру	Максимально можлива кількість балів
Розділ 1.			
Участь у семінарських заняттях	7	2	14
Додаткові бали за доповнення, змістові виступи на лекціях	1-3	Протягом семестру	1-3
Проміжний контроль (контрольна робота, тези)	10	1	10
Розділ 2			
Участь у семінарських заняттях	7	2	14
Контрольна робота	5	1	5
Оцінка конспекту	1-5	Кінець семестру	1-5
Проміжний контроль (ІЗ, контрольна робота, стаття)	10	1	10

Контроль (загальна максимальна кількість балів)			60
Іспит	40	1	40
ВСЬОГО За весь семестр			
Додаткові бали (бонуси):			
Виступ на конференціях Або участь в олімпіаді			
Публікація тез або доповідей в академічному виданні			
Публікація статті в академічному журналі			

Критерії оцінювання:

– "відмінно" – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– "незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ.

ГОЗДІЛ 1.

1. Відвідування лекцій:

5 балів: студент відвідав 90 - 100 % лекційних занять;

4 бали: студент відвідав 66 - 89 % лекційних занять;

3 бали: студент відвідав 41 – 65 % лекційних занять;

2 бали: студент відвідав 21 - 40% лекційних занять;

1 бал: студент відвідав 1- 20 % лекційних занять;

0 балів: студент не відвідував лекційні заняття

2. Конспект матеріалів лекцій – це власноручно написаний текст, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати конспект на лекціях та семінарських заняттях.

5 балів:

- студент в повному обсязі опрацював та записав всі питання лекцій;
- конспект містить послідовне та системне викладення питань лекцій;
- в конспекті висвітлено основний зміст питання, чітко виокремленні основні положення, визначення, тези; - конспект написано грамотно та охайно.

4 бали:

- студент опрацював та записав 70-90 % питань лекцій;
- конспект містить не завжди послідовне та системне викладення питань лекцій;
- в конспекті висвітлено основний зміст питання, виокремленні певні основні положення, визначення, тези;
- конспект написано грамотно та не завжди охайно.

3 бали:

- студент опрацював та записав 50-69 % питань лекцій;
- конспект містить не завжди системне викладення питань лекцій;
- в конспекті висвітлено в цілому зміст питання, виокремленні деякі основні положення, визначення, тези;
- конспект написано не завжди грамотно та охайно.

2 бали:

- студент опрацював та записав 20-49 % питань лекцій;
- конспект містить фрагментарне викладення питань лекцій;
- в конспекті висвітлено в цілому зміст питання, виокремленні поодинокі основні положення, визначення, тези;
- конспект написано з помилками та не завжди охайно.

1 бал:

- студент опрацював та записав 1-19 % питань лекцій;
- конспект містить фрагментарне викладення питань лекцій;
- в конспекті висвітлено в деякій мірі зміст питання, відсутні виокремлення основних положень, визначень, тез;
- конспект написано зі значною кількістю помилок та не завжди охайно.

0 балів: конспект відсутній

3 Конспект першоджерел – це стислий письмовий виклад найбільш істотного в змісті першоджерела, тобто добір найважливіших і найхарактерніших теоретичних положень і фактів. Конспектування першоджерел сприяє усвідомленому та глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє розширити діапазон знань студентів, всебічно висвітити обрані проблеми. Кожен студент повинен законспектувати рекомендовані першоджерела.

5 балів:

- студент самостійно опрацював всю необхідну рекомендовану літературу;
- в конспекті точно та правильно передані думки автора у вигляді тез, короткого викладу своїми словами або цитат, цитати оформлені к відповідності до вимог;
- конспект написано грамотно та охайно.

4 бали:

- студент самостійно опрацював більшу частину рекомендованої літератури;
- в конспекті точно та правильно передані думки автора у вигляді тез, короткого викладу своїми словами або цитат, оформлення цитат має поодинокі помилки;
- конспект написано грамотно та не завжди охайно.

3 бали:

- студент самостійно опрацював половину рекомендованої літератури;
- в конспекті в цілому правильно передані думки автора у вигляді тез, короткого викладу своїми словами або цитат, оформлення цитат має певні помилки;
- конспект написано не завжди грамотно та охайно.

2 бали:

- студент самостійно опрацював меншу частину рекомендованої літератури;
- в конспекті приблизно передані думки автора у вигляді тез, короткого викладу своїми словами або цитат, оформлення цитат має суттєві помилки;
- конспект написано з помилками та не завжди охайно.

1 бал:

- студент самостійно опрацював поодинокі праці з рекомендованої літератури;
- в конспекті приблизно передані думки автора у вигляді короткого викладу своїми словами, відсутнє оформлення цитат;
- конспект написано зі значною кількістю помилок та не завжди охайно.

0 балів: конспект відсутній

4. Реферат. Написання та оформлення реферату є результатом виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, методичні вказівки до якого та тематика подані в НМК.

10 – 9 балів:

- студент всебічно обґрунтував вибір та актуальність теми реферату, чітко визначив об'єкт та предмет дослідження, мету та задачі, методологічну базу;

- студент продемонстрував глибоке знання змісту обраної проблеми, вільне оперування мистецтвознавчими категоріями, провів глибокий культурологічний аналіз проблеми;
- глибоко і всебічно висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури;
- текст реферату повністю репрезентує певну мистецтвознавчу проблему, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне та обґрунтоване бачення її сутності як творче переосмислення набутих знань;
- текст реферату викладено лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;
- реферат написано грамотно, оформлено відповідно до вимог та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

8– 7 балів:

- студент достатньо обґрунтував вибір та актуальність теми реферату, чітко визначив об'єкт та предмет дослідження, мету та задачі, методологічну базу;
- студент продемонстрував знання змісту обраної проблеми, оперування мистецтвознавчими категоріями, провів культурологічний аналіз проблеми;
- в цілому висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях;
- текст реферату репрезентує певну мистецтвознавчу проблему, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не є достатнім;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне бачення її сутності;
- текст реферату викладено послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;
- реферат написано грамотно з використанням філософсько-релігійної фахової лексики, оформлено в цілому відповідно до вимог.

6– 5 балів:

- студент надав певне обґрунтування вибору та актуальності теми реферату, визначив об'єкт та предмет дослідження, мету та задачі, методологічну базу;
- студент продемонстрував певне знання змісту обраної проблеми, виклавши основні її положення;
- висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури є фрагментарними та не завжди точними;
- текст реферату побудовано навколо певної мистецтвознавчу проблеми, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;

- здійснено поверхневий аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- текст реферату викладено недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- реферат, в цілому, написано грамотно, проте допущені помилки щодо його оформлення.

4– 3 бали:

- студент надав певне обґрунтування вибору теми реферату, проте актуальність теми недостатньо висвітлено, визначив об'єкт та предмет дослідження, мету та задачі не мають чітких формулювань;
- студент продемонстрував роздуми з обраної проблеми, відсутність знань основних мистецтвознавчих категорій;
- текст реферату містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо обраної проблематики;
- текст реферату викладено фрагментарно, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- реферат написано з помилками та значними порушеннями щодо його оформлення.

2– 1 балів:

- студент надав спробу обґрунтування вибору теми реферату, проте актуальність теми не розкрито, об'єкт та предмет, мета та задачі дослідження не мають чітких формулювань;
- студент продемонстрував відсутність знань з обраної проблеми;
- реферат містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо обраної проблематики;
- текст реферату викладено фрагментарно, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- реферат написано з багатьма помилками та значними порушеннями щодо його оформлення.

1 балів: реферат відсутній

ГОЗДІЛ 2.

1. Відвідування семінарських занять:

5 балів: студент відвідав 90 - 100 % семінарських занять;

- 4 бали:** студент відвідав 66 - 89 % семінарських занять;
3 бали: студент відвідав 41 – 65 % семінарських занять;
2 бали: студент відвідав 21 - 40% семінарських занять;
2 бал: студент відвідав 1- 20 % семінарських занять;
0 балів: студент не відвідував семінарські заняття

2. Виступ з доповіддю:

5 балів:

- виступ студента побудовано послідовно, системно, логічно;
- питання висвітлено всебічно та з урахуванням різних точок зору;
- під час виступів студент виявив глибоке знання змісту питання, вільно оперування мистецтвознавчими термінами;
- відповіді повністю репрезентують додаткові питання, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу; **4 бали:**
- виступ студента побудовано в цілому послідовно та логічно;
- питання висвітлено всебічно та у співставленні з основними точками зору;
- під час виступів студент виявив в цілому знання змісту питання, вільне оперування мистецтвознавчими термінами;
- відповіді достатньо репрезентують додаткові питання, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу; **3 бали:**
- виступ студента побудовано в цілому послідовно;
- питання достатньо висвітлено та у співставленні з окремими точками зору;
- під час виступів студент виявив певне знання змісту питання, оперування мистецтвознавчими термінами;
- відповіді на додаткові питання не є повними, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не завжди точні, мають похибки;

2 бали:

- виступ студента побудовано не завжди послідовно;
- питання достатньо висвітлено, проте відсутнє співставлення різних точками зору;
- під час виступів студент виявив фрагментарне знання змісту питання, оперування мистецтвознавчими термінами викликало труднощі;
- відповіді на додаткові питання потребують уточнення, конкретизації, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;

1 бал:

- виступ студента побудовано здебільшого стихійно;
- питання недостатньо висвітлено, відсутнє співставлення різних точками зору;
- під час виступів студент виявив роздуми про зміст питання, оперування мистецтвознавчими термінами викликало значні труднощі;

- відповіді розпливчаті та виходять за межі додаткових питань, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;

0 балів: студент не підготував та не виступив з доповідями.

3. Участь в семінарських заняттях:

5 балів:

- студент прийняв участь в 90-100% семінарських занять;
- доповнення до відповідей колег були постійними та мали суттєвий характер;
- задані студентом питання продемонстрували системне знання матеріалу та сприяли більш глибокому висвітленню певного питання;
- в процесі обговорення проблем історії та теорії мистецтва студент продемонстрував впевнене знання та вміння використовувати фахову термінологію.

4 бали:

- студент прийняв участь в 66 - 89 % семінарських занять;
- доповнення до відповідей колег були періодичними та мали суттєвий характер;
- задані студентом питання продемонстрували достатнє знання матеріалу та сприяли в цілому висвітленню певного питання;
- в процесі обговорення проблем історії та теорії мистецтва студент продемонстрував достатнє знання та вміння використовувати фахову термінологію.

3 бали:

- студент прийняв участь в 41 - 65 % семінарських занять;
- доповнення до відповідей колег були поодинокі та не завжди мали суттєвий характер;
- задані студентом питання продемонстрували певне знання матеріалу та не завжди сприяли висвітленню певного питання;
- в процесі обговорення проблем історії та теорії мистецтва студент продемонстрував певне знання та вміння використовувати фахову термінологію.

2 бали:

- студент прийняв участь в 21 - 40 % семінарських занять;
- доповнення до відповідей колег були поодинокі та не мали суттєвого характеру;
- задані студентом питання продемонстрували окремі знання матеріалу та не завжди сприяли висвітленню певного питання;
- в процесі обговорення проблем історії та теорії мистецтва студент продемонстрував деякі знання та вміння використовувати фахову термінологію.

1 бал:

- студент прийняв участь в 5 - 20 % семінарських занять;

- доповнення до відповідей колег були поодинокі та не завжди мали безпосереднє відношення до питання, що обговорювалося;
- задані студентом питання продемонстрували уявлення про матеріал, що вивчається, та не сприяли висвітленню певного питання;
- в процесі обговорення історії та теорії мистецтва проблем студент продемонстрував окремі знання та вміння використовувати фахову термінологію.

0 балів: студент не приймав участь в семінарських заняттях

ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.

Студент має виконати контрольну роботу з історії мистецтва, яка передбачена навчальним планом підготовки фахівців. Орієнтована тематика контрольних робіт подана в НМК. Контрольна робота має складатися з вступу, основної частини та висновків та містити список використаної літератури.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ:

20 – 17 балів:

- студент всебічно обґрунтував актуальність теми роботи, чітко визначив мету та задачі, методологічну базу;

- студент продемонстрував глибоке знання змісту обраної теми, вільне оперування мистецтвознавчими категоріями, провів глибокий культурологічний аналіз відповідних питань;

- глибоко і всебічно висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне та обґрунтоване бачення її сутності як творче переосмислення набутих знань;
- текст роботи викладено лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;
- роботу написано грамотно, оформлено відповідно до вимог та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

16– 13 балів:

- студент достатньо обґрунтував актуальність теми роботи, чітко визначив мету та задачі, методологічну базу;
- студент продемонстрував знання змісту обраної теми, оперування мистецтвознавчими категоріями, провів культурологічний аналіз відповідних питань;
- в цілому висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне бачення її сутності;
- текст роботи викладено послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;
- роботу написано грамотно з використанням мистецтвознавчої фахової лексики, оформлено в цілому відповідно до вимог.

12– 9 балів:

- студент надав певне обґрунтування актуальності теми роботи, визначив мету та задачі, методологічну базу;
- студент продемонстрував певне знання змісту обраної теми, виклавши основні її положення;
- висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури є фрагментарними та не завжди точними;
- здійснено поверхневий аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- текст роботи викладено недостатньо послідовною, допущені певні

- неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні; робота, в цілому, написано грамотно, проте допущені помилки щодо її оформлення.

8– 5 балів:

- актуальність теми недостатньо висвітлено, мета та задачі не мають чітких формулювань;
- студент продемонстрував роздуми з обраної теми, відсутність знань основних мистецтвознавчих категорій;
- текст роботи містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та відповідної літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо обраної проблематики;
- текст роботи викладено фрагментарно, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- роботу написано з помилками та значними порушеннями щодо її оформлення.

4– 1 бал:

- студент надав спробу обґрунтування актуальності теми роботи, мета та задачі дослідження не визначені;
- студент продемонстрував відсутність знань з обраної проблеми;
- робота містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо обраної проблематики;
- текст роботи викладено фрагментарно, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- роботу написано з багатьма помилками та значними порушеннями щодо її оформлення.

0 балів: робота відсутня

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо він набере за результатами поточного контролю не менше 35 балів.

Підсумкова робота складається з двох питань, які мають на меті перевірити рівень знань студентів з дисципліни «Методологія академічного культурологічного дослідження».

Відповіді студента на кожне питання максимально оцінюється 20 балами.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

20 – 16 балів:

студент продемонстрував глибоке знання змісту екзаменаційного питання, вільне оперування мистецтвознавчими категоріями, провів глибокий культурологічний аналіз означеної проблеми;

- глибоко і всебічно висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури;
- відповідь повністю репрезентує певну мистецтвознавчу проблему, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне та обґрунтоване бачення її сутності як творче переосмислення набутих знань;
- відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;
- відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми, критичний їх аналіз;
- відповідь написана грамотно та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

15– 12 балів:

- студент продемонстрував знання змісту екзаменаційного питання, оперування основними мистецтвознавчими категоріями, аргументовано виклав означену проблему;
- в цілому висвітлено знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях;
- відповідь репрезентує певну мистецтвознавчу проблему, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не є достатніми;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне бачення її сутності;
- відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;
- відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми;
- відповідь написана грамотно з використанням мистецтвознавчої фахової лексики.

11– 8 балів:

- студент продемонстрував певне знання змісту екзаменаційного питання, виклавши основні положення означеної проблеми;
- висвітлені знання з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури є фрагментарними та не завжди точними;

-

відповідь побудована навколо певної мистецтвознавчої проблеми, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;

- здійснено поверхневий аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні; - відповідь, в цілому, написана грамотно.

7– 5 балів:

- студент продемонстрував роздуми з екзаменаційного питання, відсутність знань основних культурологічних категорій;
- відповідь містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є фрагментарною, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні; - відповідь написана з помилками.

4– 1 балів:

- студент продемонстрував відсутність знань з екзаменаційного питання;
- відповідь містить певні уявлення з історії мистецтва, основних положень теоретичних першоджерел, візуальних матеріалів та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є фрагментарною, відсутні логіка викладу матеріалу та власні висновки;
- відповідь написана з багатьма помилками.

0 балів: відповідь відсутня

!
!
!
!
!
!
!
!
!

**КОМПЛЕКТИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ
БІЛЕТИ АБО КОМПЛЕКТ КОНТРОЛЬНИХ
ЗАВДАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ!**

!
!
!
!
!
!
!
!
!

!

!

!

!

Питання до письмового ІСПИТУ

1. Наукові тези та наукова стаття
2. Наукова академічна робота: принципи формування.
3. Науковий дискурс та райтінг
4. Наукове есе
5. Принцип відкритості сучасної науки та апробації тез наукового дослідження
6. Наукова дисципліна культурологія: на межі гуманітарних, соціальних та природничих наук
7. Етика наукової діяльності: права та обов'язки.
8. Загальна структура та провідні форми академічної діяльності.
9. Загальні принципи монографія та наукового проєктування.
10. Індивідуальний підхід в науці та його принципові складові.
11. Культура особистості та академічне письмо: можливі аспекти тлумачення
12. Культура як предмет вивчення та як "життєвий простір".
13. Культурологія відносно опозиції "номотетичних - ідіографічних" наук.
14. Культурологія як "наука про науки": методологічні принципи та критичне мислення.
15. Культурологія як наука: формування та його мотивація.
16. Наукова стаття та творчість: принципи координування двох форм.
17. Місце культурології у системі вищої освіти. Академічний журнал.
18. Ознаки філософського статусу культурології.
19. Підготовка творчих есе, контрольних, курсових та дипломних робіт: структура та завдання
20. План навчальної роботи: принципи формування.
21. Принципи об'єктивного оцінювання успішності у науці.
22. Принципи формування творчих та контрольних завдань.
23. Провідні напрямки розвитку науки про культуру.
24. Семінар як викладацько-студентська співтворчість: форми, можливості, прагматичні цілі та структура.
25. Технологія самостійної підготовки реферативних матеріалів.
26. Форми вдосконалення професійного рівня науковця.
27. Наукова стаття та її оформлення

!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!
!

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ, КУРСОВИХ, ДИПЛОМНИХ, РЕФЕРАТІВ ТОЩО

Методичні вказівки до написання контрольних та кваліфікаційних робіт (курсіві, дипломні)

Написання курсової роботи включає наступні етапи:

- ознайомлення з основними вимогами написання курсової роботи;

- вибір та закріплення теми курсової роботи;
- складання плану та узгодження його з викладачем;
- підбір та вивчення літературних джерел;
- написання та оформлення курсової роботи;
- підготовка курсової роботи до захисту;
- захист курсової роботи.

Курсова робота повинна бути самостійною працею, в якій на основі виконаних досліджень сформульовано та обґрунтовано наукові положення, сукупність яких можна класифікувати як нову ідею або теоретичне обґрунтування проблем.

Вибір теми курсової визначається спрямованістю курсу, матеріали курсової апробуються на семінарах, засіданнях культурологічної секції наукового студентського товариства, студентських наукових конференціях та круглих столах. Курсова робота повинна включати:

- *титульний аркуш;*
- *зміст;*
- *вступ;*
- *основну частину, яка складається з декількох розділів;*
- *висновки;*
- *список використаних джерел;*
- *додатки (при їх наявності).*

Обсяг курсової роботи повинен становити 30 – 40 сторінок тексту. У зазначений обсяг не входять додатки, список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Набір тексту курсової роботи та його роздрукування здійснюються за допомогою комп'ютера (найкраще в редакторі Word 6.0 або в пізніших версіях) з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали з використанням стандартного шрифту Times New Roman, розмір кегля 14. Для виділення окремих місць допускаються також курсив, напівжирний курсив і напівжирний шрифт. Бажано використовувати ксероксний папір.

Текст курсової роботи необхідно друкувати на текстовому полі сторінки 170 x 257 мм, залишаючи відповідно поля таких розмірів: ліве – 35 мм, праве – 15 мм, верхнє – 15 мм, нижнє – 20 мм.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 5 знакам (1,25 см). Друкарські помилки, описки і неточності, які виявилися в процесі написання курсової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту машинописним або рукописним способом.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин дипломної роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу напівжирним шрифтом. *Крапку в кінці заголовка не ставлять.* Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту звичайним шрифтом. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. *Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3 інтервалам.* Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і т. д. подаються арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не проставляють.* На наступних сторінках роботи номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу проставляють після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад «1.2.3.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Методичні вказівки до написання кваліфікаційних робіт/дипломних/

Методика написання та зміст дипломної роботи

Дипломна робота представляє собою випускню кваліфікаційну роботу наукового змісту, яка має внутрішню єдність та відображає хід та результати розробки вибраної теми. Вона повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки, а її тема – бути актуальною. Дипломна робота подається в такому вигляді, який дозволяє судити, наскільки повно відображені та обґрунтовані положення, висновки та результати, їх новизна та значущість. Сукупність отриманих в такій роботі результатів повинна свідчити про наявність у її автора початкових навичок наукової діяльності в вибраній галузі професійної діяльності. Написання дипломної роботи включає наступні етапи:

- ознайомлення з основними вимогами написання дипломної роботи;
- вибір та закріплення теми дипломної роботи;
- складання плану та узгодження його з керівником дипломної роботи;
- підбір та вивчення літературних джерел;
- написання та оформлення дипломної роботи; • підготовка дипломної роботи до захисту;
- захист дипломної роботи.

Дипломна робота повинна бути самостійною працею, в якій на основі виконаних досліджень сформульовано та обґрунтовано наукові положення, сукупність яких можна класифікувати як нову ідею або теоретичне обґрунтування проблеми.

Виконання дипломної роботи повинно підтвердити вміння студента:

- генерувати та обґрунтовувати нові наукові ідеї, розраховані на близьку або далеку перспективу, самостійно проводити дослідження;
- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички для вирішення певної проблеми;
- аналізувати літературні, наукові джерела;
- узагальнювати матеріали та застосовувати сучасну методику наукових досліджень при вирішенні визначеної проблеми;

У дипломній роботі необхідно логічно і аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів і бездоказових тверджень.

Дипломну роботу оцінюють не тільки за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми, а й за рівнем загальнометодичної підготовки, що передусім знаходить відображення в її композиції. Кожний автор обирає свій порядок подання наукових матеріалів, що забезпечує внутрішній логічний зв'язок у такому вигляді, який він вважає найкращим і найбільш

переконливим для розкриття свого творчого задуму. Але при цьому дипломна робота повинна включати:

- *титульний аркуш;*
- *зміст;*
- *вступ;*
- *основну частину, яка складається з декількох розділів;*
- *висновки;*
- *список використаних джерел;*
- *додатки (при їх наявності).*

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави для розробки теми. Вступ – це формулювання проблеми дослідження, викладення необхідних вихідних даних про предмет розмови, задачу дослідження, авторська оцінка шляхів її рішення. На основі старого знання автор формулює нове, що визначає подальше сприйняття змісту тексту. Практично завжди потрібно відобразити в ньому наступні пункти:

- визначення теми роботи;
- обґрунтування вибору теми, визначення її актуальності та значущості для науки;
- визначення меж дослідження (предмет, об'єкт, хронологічні рамки);
- визначення основних цілей роботи та другорядних задач;
- визначення теоретичних основ та базового методу дослідження.

Актуальність теми – обов'язкова вимога до будь-якої дипломної роботи. В актуальності висвітлюють головне – сутність проблемної ситуації, при цьому важливо показати, де пролягла межа між знанням і незнанням з предмета дослідження.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно розв'язати задля її досягнення. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою роботи і повинна чітко вказувати, що саме вирішується в дипломній роботі.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обирається для вивчення. *Предмет дослідження* міститься в межах об'єкту, предмет та об'єкт співвідносяться між собою як загальне та часткове.

Наукова новизна одержаних результатів. Обов'язково у вступі вказують нові наукові положення, запропоновані особисто автором.

Апробація результатів дослідження. Якщо студент приймав участь в наукових конференціях, симпозіумах, круглих столах, вказується назва заходу та його дата.

Публікації. При наявності друкованих публікацій треба вказати, в яких збірниках наукових праць, матеріалах конференцій були опубліковані положення дипломної роботи.

Основна частина присвячена розкриттю, деталізації, доказу, аргументації основних положень роботи, які були викладені у вступі тезисно. Висвічується процес дослідження, дається аналіз та узагальнення отриманих результатів, їх інтерпретація та пояснення. Ця частина дипломної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають з нової сторінки. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від незначущих подробиць.

Висновки – це підсумкове викладення основного, концептуального змісту роботи, стисле формулювання найважливіших наукових результатів, отриманих в дипломній роботі. Писемна наукова мова має й суто стилістичні особливості. Об'єктивність викладу – основна її стилістична риса. Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу. У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень (*за повідомленням..., за відомостями..., на думку..., за даними..., на нашу думку...*).

Діловий і конкретний характер опису явищ, які вивчаються, фактів і процесів майже повністю виключає емоційно забарвлені слова та вигукки. Стиль писемної наукової мови – це безособовий монолог. Виклад зазвичай ведеться від третьої особи, бо увага зосереджена на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті. Авторське «я» ніби відступає на другий план. Стало неписаним правилом в наукових працях замість «я» використовувати «ми» (*на нашу думку..., нами доведено..., наше бачення...*). Використовується також форма викладу від третьої особи (*автор вважає...*).

Якостями, які визначають культуру наукової мови, є *точність, ясність і стислість*. Багатослів'я або мовна надмірність найчастіше виявляється у вживанні зайвих слів. До мовної надмірності слід віднести й уживання без потреби чужомовних слів, які дублюють українські й тим самим не виправдано ускладнюють вислів. Інший різновид багатослів'я – тавтологія, тобто повторення одного і того ж іншими словами, і цього треба уникати при написанні дипломної роботи.

Оформлення дипломної роботи. Обсяг дипломної роботи повинен становити 70 – 80 сторінок тексту. У зазначений обсяг не входять додатки, список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів дипломної роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Набір тексту дипломної роботи та його роздрукування здійснюються за допомогою комп'ютера (найкраще в редакторі Word 6.0 або в пізніших версіях) з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали з використанням стандартного шрифту Times New Roman, розмір кегля 14. Для виділення окремих місць допускаються також курсив, напівжирний курсив і напівжирний шрифт. Бажано використовувати ксероксний папір.

Текст дипломної роботи необхідно друкувати на текстовому полі сторінки 170 x 257 мм, залишаючи відповідно поля таких розмірів: ліве – 35 мм, праве – 15 мм, верхнє – 15 мм, нижнє – 20 мм.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 5 знакам (1,25 см). Друкарські помилки, описки і неточності, які виявилися в процесі написання дипломної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту машинописним або рукописним способом.

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин дипломної роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу напівжирним шрифтом. *Крапку в кінці заголовка не ставлять*. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту звичайним шрифтом. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. *Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3 інтервалам*. Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і т. д. подаються арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не проставляють*. На наступних сторінках дипломної роботи номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу проставляють після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між

якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад «1.2.3.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Оформлення списку використаних джерел

При написанні дипломної роботи необхідно давати посилання на джерела, на основі яких розробляються проблеми, завдання, питання. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Посилання в тексті дипломної роботи на джерела слід позначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «...у працях [1-7]...»; «...у працях [1, 7, 23]...». Коли в тексті дипломної роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, необхідно наводити посилання у квадратних дужках з обов'язковою вказівкою номеру сторінки. При цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, на яке дане посилання в дипломній роботі, наприклад: «...у монографії [11, с. 203]...».

Задля підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування наступні:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. В цих випадках використовується вираз «так званий»;
- цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точними у викладенні думок автора, коректними щодо оцінювання його позиції та давати відповідні посилання на джерело.
- цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо це знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивної праці, а недостатнє знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Бібліографічний апарат у дипломній роботі – це ключ до використаних автором джерел. Крім того, він певною мірою відбиває наукову етику й культуру наукової праці. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь ознайомлення студента з наявною літературою за досліджуваною проблемою. Література подається в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць і вихідних даних видавництва. Бібліографічний опис самостійних видань (книг, наукових монографій, брошур,

довідкових видань, збірників документів, збірників статей, збірників статистичних матеріалів і т. ін.) супроводжується наступною інформацією (опис робиться мовою оригіналу):

- прізвище та ініціали автора (якщо такий є);
- повна назва книги (з підзаголовками, які можуть йти після коми, через крапки, через двокрапку, в дужках);
- після навкісної риски – дані про перекладача (якщо це переклад) чи про редактора (якщо книга написана групою авторів), дані про чисельність томів;
- після тире – назва міста, де видана книга ;
- після двокрапки - назва видавництва;
- після коми - рік видання;
- кількісна характеристика (загальний обсяг сторінок).

Наведемо декілька прикладів оформлення літератури:

Монографії (один, два або три автори):

Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. Вибрана есеїстика 90-х. – К.: Факт, 2001. – 278 с.

Складові частини книги, збірника або журналу:

Лук М. Микола Костомаров: історіософія та соціальна філософія українського романтизму // Молода нація, № 1 (22), 2002. – С.28 – 89.

Іноземні видання:

Connor S. Postmodernist Culture. An Introduction to Theories of the Contemporary. – London: Blackwell Publishers, 1997. – 320 p.

При написанні дипломної роботи необхідно правильно оформлювати посилання.

Наприклад:

- посилання на одну з книг [34];
- посилання на декілька творів [4; 26; 31];
- посилання на багатотомне видання [7; т. 12];
- посилання на конкретну сторінку [16, с. 23].

Додатки

Додатки оформляють як продовження дипломної роботи на наступних сторінках і кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Є, І, Ї, О, Ч, Ь. Один додаток позначається як «Додаток А».

Вагомою формою самостійної роботи студентів є написання **контрольної роботи**, який представляє собою індивідуальне завдання (ІЗ), що має проблемно-аналітичний характер і виконується студентом самостійно на протязі вивчення дисципліни у відповідності до графіку навчального процесу.

Контрольна робота також є неодмінним етапом початкової фази науково-дослідницької роботи як ефективна форма огляду наукової літератури за темою, чи емпіричного матеріалу, тощо. відповідності до графіку навчального процесу. Контрольна виконується загальним обсягом у 10–12 сторінок згідно з вимогами Державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».

Курсові роботи та дипломні роботи мають проводитися з використанням сучасної наукової теорії та методології. У процесі роботи над курсовою роботою закріплюються теоретичні знання та формуються практичні навички з дисципліни, розвиваються здібності до науково-дослідної творчої роботи. Курсова робота виконується загальним обсягом у 20–25 сторінок згідно з вимогами Державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».